

STORTINGET

Innst. 114 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:105 S (2018–2019)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Trygve Slagsvold Vedum, Siv Mossleth og Geir Adelsten Iversen om styrket helikopterberedskap i Nord-Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om beredskapssituasjonen i Nord-Norge og i den forbindelse vurdere spørsmålet om en ny base for redningshelikoptre i Troms.
2. Stortinget ber regjeringen utsette flyttingen av Bell-helikoptrene fra Bardufoss til Rygge inntil nye redningshelikoptre er på plass.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Solveig Horne, fra Senterpartiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til Representantforslag 105 S (2018–2019) fra represen-

tanter fra Senterpartiet om styrket helikopterberedskap i Nord-Norge og vedlagte brev fra samfunnssikkerhetsministeren av 9. oktober 2019. Forslagsstillerne peker på at flyttingen av Bell-helikoptrene fra Bardufoss til Rygge har skapt usikkerhet rundt beredskapen i Nord-Norge. Forslagsstillerne viser videre til at Hovedredningssentralen, fylkesmannen, politimestre og Politidirektoratet også har uttrykt sterk og utvetydig skepsis til at Forsvarets transporthelikoptre skal bli flyttet ut av landsdelen.

Komiteen viser videre til at forlagsstillerne ber regjeringen legge frem en sak om beredskapssituasjonen i Nord-Norge og i den forbindelse vurdere spørsmålet om en ny base for redningshelikoptre i Troms. Videre foreslår forlagsstillerne at regjeringen utsetter flyttingen av Bell-helikoptrene fra Bardufoss til Rygge inntil nye redningshelikoptre er på plass.

Komiteen viser for øvrig til begrunnelsen for forslagene i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil trekke frem regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås å opprette en ny redningshelikopterbase i Tromsø og etablere HF-dekning i de nordlige havområder opp til Nordpolen. Dette innebærer en solid styrking av både beredskapen og helikopterberedskapen i nord.

Disse medlemmer mener at man får en betydelig styrket helikopterkapasitet i nord som følge av innføringen av nye redningshelikoptre på basene i Bodø og på Banak, kystvakthelikoptrene og den syvende basen i Tromsø. Disse medlemmer registrerer at det foreslås at den nye redningshelikopterbasen i Tromsø tilrettelegges for å dekke det spesielle behovet til politiet, og at dette inkluderer dagens beredskap på én time.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at i langtidsplanproposisjonen forutsatte regjeringen at ingen Bell-helikoptre skulle flyttes fra Bardufoss før «tilstrekkelig helikopterkapasitet er etablert i Nord-Norge, ved innfasing av NH90 og AW101». Videre merker disse medlemmer seg at stortingsflertallet sluttet seg i Innst. 62 S (2016–2017), jf. Prop. 151 S (2015–2016), til prinsippet om at alternativ helikopterkapasitet måtte være på plass før flyttingen gjennomføres. Stortingsflertallet presiserte også at det ikke var snakk om helikopterkapasitet «etablert i Nord-Norge», men «på Bardufoss»:

«I tråd med opplegget i proposisjonen slår flertallet fast at dagens fordeling med ni helikoptre på Bardufoss og ni helikoptre på Rygge fortsetter inntil alternativ helikopterkapasitet er etablert på Bardufoss, anslagsvis innen 2019–2020. Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, understreker at tidspunktet for flytting av Bell 412-helikoptre til Rygge først kan fastsettes endelig når alternativ helikopterkapasitet er på plass.»

Disse medlemmer mener at hæren skal ha egne helikoptre på Bardufoss, og at skvadronen skal forbli på Bardufoss. Disse medlemmer vil understreke at de store problemene i luftambulansen viser hvor viktig det er å ha beredskapshelikoptre tilgjengelig.

Disse medlemmer vil også bemerke at Helse Nord igjen har bedt Forsvaret om å låne et helikopter. Disse medlemmer vil vise til at Luftambulansetjenesten HF og Helse Nord RHF har bedt Helsedirektoratet anmode Forsvaret om å stasjonere et av Forsvarets Bell-helikoptre med 24 timers beredskap i Kirkenes. Oppdraget er så langt tidsfestet frem til jul for å styrke luftambulansetilbudet i Finnmark. Disse medlemmer vil vise til at bakgrunnen for ønsket om bistand nå er at man går inn i et krevende vinterhalvår, og viser til at beredskapen må styrkes. Disse medlemmer merker seg at Luftambulansetjenesten HF i oktober var forespeilet en vesentlig bedre beredskap med tjenestens nye ambulansefly, men operatøren Babcock klarte bare å levere 90,65 pst.

Disse medlemmer støtter forslagene i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til «Viking Sky»-dramaet som utspilte seg i Hustadvika utenfor kysten av Møre og Romsdal, og at mange i denne sammenheng har spurt seg hva som ville skjedd hvis noe slikt hadde hendt utenfor kysten av Nord-Norge. Det hersker bred enighet om at utfordringene ville vært langt større og konsekvensene kunne ha blitt mye verre.

Disse medlemmer viser til at det etter at regjeringen vedtok å flytte seks Bell-helikoptre fra Bardufoss til Rygge, er skapt stor usikkerhet rundt beredskapen i Nord-Norge. Vedtaket innebærer at det oppstår et stort «beredskapshull» i Nord-Norge. Bell-helikoptrene har vist seg svært viktige i redningsaksjoner i nord, og det er ingen tvil om at helikoptrene er viktige når det gjelder beredskap.

Disse medlemmer viser til at det er 100 mil mellom de nåværende basene for redningshelikoptre i Nord-Norge. Den ene basen ligger i Bodø, den andre på Banak i Porsanger. Disse medlemmer viser til at det er svært stor aktivitet innen fiskeri og sjøtransport langs kysten av Nord-Norge, og det er særlig grunn til å minne om den store økningen i antall turister til landsdelen. Når ulykken er ute, er tidsfaktoren avgjørende. Det er derfor viktig å ha redningshelikoptre stasjonert ved flere baser i Nord-Norge enn Banak og Bodø.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om beredskapssituasjonen i Nord-Norge og i den forbindelse vurdere spørsmålet om en ny base for redningshelikoptre i Troms.»

«Stortinget ber regjeringen utsette flyttingen av Bell-helikoptrene fra Bardufoss til Rygge inntil nye redningshelikoptre er på plass.»

«Stortinget ber regjeringen etablere permanent redningshelikopterberedskap i Troms med base på Bardufoss.»

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Justiskomiteen sendte utkast til innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse 26. november 2019. Utenriks- og forsvarskomiteen opplyste i brev av 4. desember 2019 at den sluttet seg til innstillingen og ikke hadde ytterligere kommentarer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om beredskapssituasjonen i Nord-Norge og i den forbin-

delse vurdere spørsmålet om en ny base for redningshelikoptre i Troms.

II

Stortinget ber regjeringen utsette flyttingen av Bell-helikoptrene fra Bardufoss til Rygge inntil nye redningshelikoptre er på plass.

III

Stortinget ber regjeringen etablere permanent redningshelikopterberedskap i Troms med base på Bardufoss.

Oslo, i justiskomiteen, den 10. desember 2019

Lene Vågslid

leder og ordfører

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Samfunnssikkerhetsministeren

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
19/4521 - LH

Dato
09.10.19.10

**Dokument 8:105 S (2018-2019) Representantforslag om styrket
helikopterberedskap i Nord-Norge**

Svar på representantforslag 105 S (2018-2019) fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Trygve Slagsvold Vedum, Siv Mossleth og Geir Adelsten Iversen om styrket helikopterberedskap i Nord-Norge.

Jeg har som samfunnssikkerhetsminister fag- og budsjettansvaret for den offentlige redningshelikopterberedskapen. I Norge er det seks redningshelikopterbasen på fastlandet, en basestruktur som ble lagt frem i 2011 i forbindelse med Prop. 146 S (2010-2011) Anskaffelse av nye redningshelikoptre mv. i perioden 2013-2020, da representantforslagsstillernes parti, Senterpartiet, satt i regjering og hadde flertall på Stortinget. Fire av basene er i Sør-Norge. I Nord-Norge er redningshelikopterbasene lokalisert i Bodø og på Banak. Det ble i Innst. 82 S (2011-2012) lagt inn en merknad fra FrP om vurdering av en 7. base i Troms.

Den store avstanden mellom våre nordligste baser, sammen med det faktum at basene skal dekke svært store hav- og landområder, viser at det er en lavere redningshelikopterberedskap i nord enn i sør. Klimatiske forhold, lange avstander og lange mørkeperioder gir særlige utfordringer. Det har i den senere tid vært en økning i fritidsaktiviteter i Troms. Cruisesesongen er forlenget med flere anløp og store passasjerskip passerer kysten. Vintercruise er blitt vanlig, og aktiviteter som fjellklatring, fjellvandring og brevandring har økt. Det er i tillegg en tendens til økende fiskeriaktivitet, med ferdsel lenger nord og i flere av vintermånedene.

Fly, båter, biler og mannskap på bakken vil ha begrensede muligheter til å nå hurtig ut og redde mange mennesker, slik behovet ofte vil være i en kritisk situasjon på havet eller i kystnære områder. Helikopterberedskap er derfor en svært viktig redningsressurs for de utfordringer som er i disse områdene.

Forsvarets Bell 412-helikopter står i dag på Bardufoss med én times beredskap for politiet. Regjeringen anbefalte i Prop. 151 S (2015–2016) Kampkraft og bærekraft – Langtidsplan for Forsvaret å samle Bell 412-helikopterene på Rygge som særskilt helikopterkapasitet for spesialstyrkene. For å sikre at beredskapen for politiet er ivaretatt i Nord-Norge, foreslår regjeringen å iverksette en midlertidig løsning for politiberedskapen i Nord-Norge gjennom innleie av sivil helikopterberedskap. Regjeringen har foreslått å øke bevilgningen til politiet med 50 mill. kroner i 2020 til drift av den nye løsningen. I tillegg foreslås det å overføre 11 mill. kroner fra Forsvarsdepartementets budsjett til formålet.

For å styrke redningsberedskapen i Nord-Norge tas det sikte på å opprette en ny redningshelikopterbase slik Statsministeren og jeg informerte om under vårt besøk i Tromsø den 2. september i år og som jeg, ved flere anledninger siden min tiltredelse 22. januar, har orientert Stortinget om at jeg har jobbet for Basen vil bli basert på sivil innleie og lokalisert til Tromsø. Justis- og beredskapsdepartementet vil igangsette en konkurranse og innhente tilbud. Det foreslås at denne basen også tilrettelegges for å dekke det spesielle behovet til politiet og at dette inkluderer dagens beredskap på én time. Det vil på sikt bli vurdert om det er hensiktsmessig å gå over til Forsvaret som operatør av basen. En slik vurdering vil først kunne bli gjort når en har tilstrekkelig erfaring med drift av de nye AW101-helikoptrene. Det tas sikte på at den nye redningshelikopterbasen settes i drift i løpet av 2022.

Med innfasingen av nye AW101-redningshelikoptre på basene i Bodø og på Banak, i tillegg til kystvakthelikoptre, vil den syvende basen i Troms gi en betydelig styrket helikopterkapasitet i nord. De nye redningshelikoptrene vil ha langt bedre rekkevidde, større hastighet og bedre evne til å operere i dårlig vær enn dagens Sea King-maskin. Den norske redningstjenesten vil derfor få et betydelig løft - både over hav og land. For øvrig vil jeg vise til at det er et velfungerende samarbeid med Luftambulansetjenesten og andre sivile redningshelikopterressurser fra petroleumsbransjen også i nord. Deres helikopterressurser yter en betydelig innsats innenfor rednings- og beredskapsområdet, slik samvirkemodellen legger til grunn.

I tillegg til den 7. basen har regjeringen styrket helikoptertjenesten på Svalbard ved at det fra april 2014 er stasjonert to store og likeverdige Super-Puma helikoptre med avansert utstyr til disposisjon ved basen i Longyearbyen. Det ble i den forbindelse bygget en ny hangar for å få tilfredsstillende forhold for vedlikehold, operative funksjoner og garasjering av de nye helikoptrene.

Å ivareta vårt redningsansvar og ha tilstrekkelig beredskap i norske havområder er en prioritert oppgave for regjeringen. Vi ønsker derfor også å etablere HF-dekning i nordlige havområder opp til Nordpolen for å ivareta nødkommunikasjon for skipsfarten i disse områdene.

Regjeringen tar rednings- og helikopterberedskapen i nord på høyeste alvor.

Med hilsen

Ingvil Smines Tybring-Gjedde

